

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia.....

Małopolski Konkurs Geograficzny
dla gimnazjalistów
Rok szkolny 2014/15
Etap szkolny – 30 października 2014 r.

Suma punktów:

Miejsce na metryczkę:

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Drogi Gimnazjalisto!

1. Przed Tobą zestaw **25** zadań konkursowych zamieszczonych na 14 stronach arkusza konkursowego.
2. Na rozwiązanie zestawu masz **60** minut. Piętnaście minut przed upływem tego czasu zostaniesz o tym poinformowany przez Komisję Konkursową.
3. Za bezbłędne rozwiązanie wszystkich zadań możesz uzyskać **52** punkty.
4. W zadaniach, w których masz wskazać prawidłową odpowiedź, **zaznacz kółkiem** literę odpowiadającą właściwej informacji.
5. Pracuj uważnie, używając długopisu. Odpowiedzi udzielane przy pomocy ołówka nie będą oceniane. Możesz go używać jedynie w brudnopisie zamieszczonym na ostatniej stronie arkusza.
6. **Informacje zapisane przez Ciebie w brudnopisie nie podlegają ocenie.**
7. **Nie podpisuj** kartek imieniem ani nazwiskiem.
8. Pamiętaj, aby **nie używać** korektora. Jeżeli się pomylisz, **błędną odpowiedź przekreśl symbolem X.**
9. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
10. **Brak wyboru odpowiedzi lub zaznaczenie większej liczby odpowiedzi niż wskazano w poleceniu** będzie traktowane jako błędna odpowiedź.
11. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
12. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym (w tym np. włączenie się dźwięku telefonu komórkowego) spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia i satysfakcji z uczestnictwa w konkursie.

Autorzy zadań i Organizatorzy konkursu

Zadanie 1. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania tak, aby wyjaśnić, na czym polega orientacja mapy.

Orientacja mapy w terenie polega na

- A. ustaleniu punktu obserwacji.
- B. zapoznaniu się z legendą mapy.
- C. ustawieniu mapy zgodnie z kierunkami świata.
- D. porównaniu odległości na mapie z odległościami w terenie.

Zadanie 2. (0 – 1)

Zaznacz poprawną odpowiedź.

Która skala liczbowa odpowiada skali mianowanej 1 mm – 300 m ?

- A. 1: 3 000 000
- B. 1: 300 000
- C. 1: 30 000 000
- D. 1: 30 000

Zadanie 3. (0 – 4)

Podane informacje przyporządkuj odpowiedniemu ruchowi Ziemi, którego skutkiem jest opisywany fakt. Uzupełnij tabelę wstawiając we właściwe miejsce znak X.

Informacje		Ruch Ziemi	
		obrotowy	obiegowy
A.	W każdym miejscu na Ziemi po dniu następuje noc.		
B.	Występowanie nocy i dni polarnych w strefach podbiegunowych.		
C.	W Krakowie w czasie lata Słońce góruje wyżej niż w czasie jesieni.		
D.	Widoma dzienna droga Słońca nad horyzontem.		

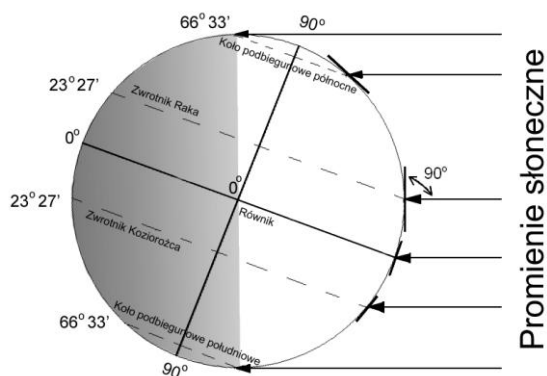
Zadanie 4. (0 – 4)

Oceń prawdziwość informacji podanej w każdym zdaniu. Zaznacz P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwe informacje lub F – jeżeli informacje są fałszywe.

Zdania		Ocena	
A.	Widomy ruch sfery niebieskiej odbywa się ze wschodu na zachód.	P	F
B.	Na całej Ziemi każda doba składa się z dnia i nocy.	P	F
C.	W Warszawie Słońce nigdy nie góruje w zenicie.	P	F
D.	Na równiku w pierwszy dzień astronomicznego lata Słońce góruje wyżej niż w pierwszy dzień astronomicznej jesieni.	P	F

Zadanie 5. (0 – 3)

Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi.

Oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeżeli zdanie zawiera prawdziwe informacje lub F – jeżeli informacje są fałszywe.

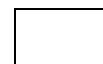
A.	Na rysunku przedstawiono oświetlenie Ziemi w pierwszym dniu kalendarzowej zimy na półkuli północnej.	P	F
B.	Na biegunie południowym trwa wówczas dzień polarny.	P	F
C.	Słońce góruje wówczas w zenicie na zwrotniku Raka.	P	F

Zadanie 6. (0 – 5)

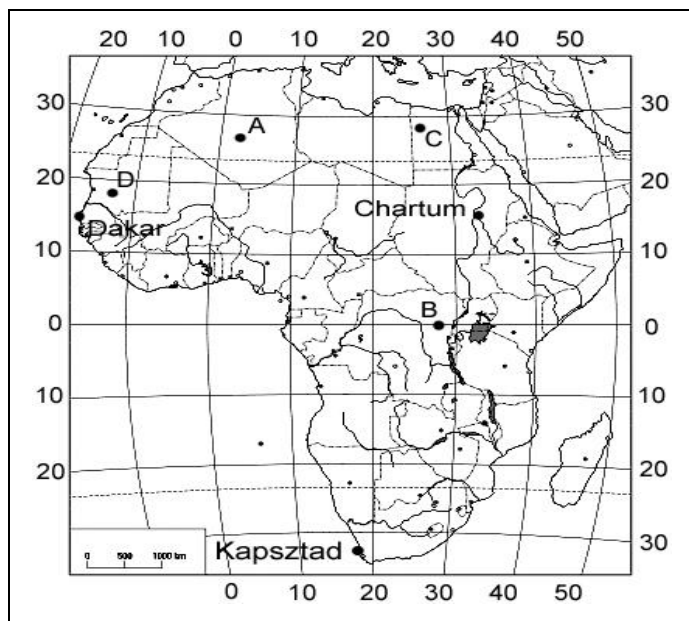
Każdej podanej informacji przyporządkuj właściwą strefę oświetlenia Ziemi. W ostatniej kolumnie tabeli wskaż literę, którą oznaczono odpowiednią strefę.

- A. strefa podbiegunowa północna
- B. strefa podbiegunowa południowa
- C. strefa umiarkowana północna
- D. strefa umiarkowana południowa
- E. strefa międzyzwrotnikowa

Informacja		Oznaczenie strefy oświetlenia Ziemi
I	W tej strefie Słońce góruje codziennie po południowej stronie nieba.	A / B / C / D / E
II	W tej strefie w zależności od pory roku Słońce góruje po północnej lub południowej stronie nieba.	A / B / C / D / E
III	W tej strefie występują noce i dni polarne. Na granicy tej strefy 22 grudnia Słońce przez całą dobę widoczne jest nad widnokregiem.	A / B / C / D / E
IV	W tej strefie występują noce i dni polarne. Na granicy tej strefy 22 czerwca panuje dzień polarny.	A / B / C / D / E
V	W tej strefie Słońce góruje codziennie po północnej stronie nieba.	A / B / C / D / E

Korzystając z zamieszczonej mapy Afryki wybierz prawidłowe odpowiedzi w zadaniach 7 – 9.

Zadanie 7. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W Kapsztadzie 30 października trwa kalendarzowa

- A. wiosna.
- B. jesień.
- C. lato.
- D. zima.

Zadanie 8. (0 – 1)

W którym spośród zaznaczonych na mapie punktów (A – D) tego samego dnia Słońce wschodzi najpóźniej? **Zaznacz poprawną odpowiedź.**

- I A
- II B
- III C
- IV D

Zadanie 9. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Różnica czasu słonecznego między Chartumem a Dakarem wynosi

- A. 1 godzinę.
- B. 3 godziny 16 minut.
- C. 2 godziny 8 minut
- D. 48 minut.

Zadanie 10. (0 – 2)

W ciągu doby w dwóch stacjach klimatycznych zmierzono temperaturę powietrza. Wyniki pomiarów znajdują się w tabeli.

Temperatura powietrza				
Stacja / Godzina	7:00	13:00	19:00	1:00
I	17°C	34°C	23°C	-2°C
II	20,5°C	34,5°C	21°C	0°C

10.1. Zaznacz poprawną odpowiedź spośród podanych.

Dobowa amplituda temperatury powietrza w stacji numer **I** wynosi:

- A. 15°C B. 25°C C. 32°C D. 36°C

10.2. Zaznacz poprawne dokończenie zdania wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

W stacji numer **II** dobowa średnia temperatura powietrza jest

- A. o 3 °C mniejsza niż w stacji numer I.
 B. o 2 °C większa niż w stacji numer I.
 C. o 1 °C większa niż w stacji numer I.
 D. taka sama jak w stacji numer I.

Zadanie 11. (0 – 3)

Wybierz T (tak), jeśli informacja jest prawdziwa lub N (nie) - jeśli jest nieprawdziwa.

I	Ciepłe prądy morskie niosą wody, których temperatura wynosi powyżej 25°C.	T	N
II	Wzdłuż zachodnich wybrzeży Afryki płyną wyłącznie zimne prądy morskie.	T	N
III	Zimne prądy morskie w zasięgu swoich wpływów powodują, że klimat na wybrzeżu cechuje duża roczna suma opadów.	T	N

Zadanie 12. (0 – 4)

Każdemu z wymienionych typów klimatu przyporządkuj odpowiadającą mu cechę. W ostatniej kolumnie tabeli zaznacz literę, którą oznaczono właściwy typ klimatu.

Typy klimatu do wyboru:

A. klimat śródziemnomorski

D. klimat umiarkowany morski

B. klimat podrównikowy wilgotny

E. klimat równikowy wilgotny

C. klimat zwrotnikowy suchy

F. klimat arktyczny

I	Bardzo gorące lata. Bardzo duże dobowe amplitudy temperatury powietrza. Bardzo mała roczna suma opadów.	A / B / C / D / E / F
II	Przez cały rok gorąco. Najmniejsza na Ziemi roczna amplituda temperatury powietrza. Przez cały rok obfite opady, które nasilają się w czasie astronomicznej wiosny i jesieni.	A / B / C / D / E / F
III	Lata suche i gorące. Zimy łagodne z opadami.	A / B / C / D / E / F
IV	Przez cały rok gorąco. Wysokie opady w porze letniej.	A / B / C / D / E / F

Zadanie 13. (0 – 3)

Każdemu z wymienionych typów klimatu przyporządkuj odpowiednią formację roślinną, która występuje w danym typie klimatu. W ostatniej kolumnie tabeli zaznacz poprawną odpowiedź wybierając spośród podanych.

I	Klimat podrównikowy okresowo suchy	A. pustynie B. sawanny
II	Klimat podzwrotnikowy morski	A. step B. lasy i zarośla twarolistne
III	Klimat subpolarny	A. tundra B. pustynia lodowa

Zadanie 14. (0 – 1)

W którym wierszu tabeli poprawnie zilustrowano współzależności środowiska przyrodniczego: klimat → roślinność → gleby? **Zaznacz** poprawną odpowiedź wybierając spośród podanych.

	Typ klimatu	Formacja roślinna	Gleby
I	równikowy wilgotny	wiecznie zielony las równikowy	brunatne
II	polarny	tundra	tundrowe
III	zwrotnikowy suchy	pustynie i półpustynie	szaroziemy
IV	umiarkowany kontynentalny chłodny	tajga	bielice

A. tylko w I

B. w III i IV

C. tylko w II

D. w I i III

Zadanie 15. (0 – 1)

Zaznacz odpowiedź, która wyjaśnia strefowość formacji roślinnych w Afryce.

A. Występowanie kotlin.

B. Wpływ zimnych prądów morskich.

C. Małe zróżnicowanie rocznej amplitudy temperatury powietrza.

D. Zróżnicowanie rocznej sumy opadów i ich rozkład w ciągu roku.

Zadanie 16. (0 – 1)

Zaznacz spośród podanych zestawów A-D ten, w którym poprawnie przyporządkowano wszystkie wymienione skały do odpowiednich typów skał, wyróżnionych ze względu na sposób ich powstania (genezę).

	Magmowe		Osadowe			Przeobrażone
	głębiny	wylewne	okruchowe	organiczne	chemiczne	
A.	granit	bazalt	piaskowiec	kreda	gips	marmur
B.	bazalt	granit	piasek	wapień	marmur	gips
C.	gnejs	bazalt	piasek	węgiel	less	kwarcyt
D.	kwarcyt	gnejs	piaskowiec	węgiel	sól kamienna	zlepieniec

Zadanie 17. (0 – 1)

Wybierz poprawną odpowiedź z pierwszej kolumny oraz jej prawidłowe uzasadnienie z trzeciej kolumny.

Rozpad granitu na okruchy jest

1. wietrzeniem fizycznym	ponieważ	A. nie zmienia się skład mineralny skały.
2. wietrzeniem chemicznym		B. zmienia się skład chemiczny skały.

Zadanie 18. (0 – 1)

Wybierz poprawną odpowiedź z pierwszej kolumny oraz jej prawidłowe uzasadnienie z trzeciej kolumny.

Czy na obszarach zbudowanych z gipsów zachodzą zjawiska krasowe?

Tak	ponieważ	A. gips rozpuszcza się w wodzie.
Nie		B. gips nie rozpuszcza się w wodzie.

Zadanie 19. (0 – 1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania wybierając właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na pustyniach strefy gorącej najintensywniej zachodzi wietrzenie fizyczne, czemu sprzyja

- A. duża roczna amplituda temperatury powietrza.
- B. duża dobową amplituda temperatury powietrza.
- C. duża średnia roczna temperatura powietrza.
- D. mała roczna suma opadów.

Zadanie 20. (0 – 1)

Która z wymienionych form rzeźby terenu powstała w wyniku akumulacyjnej działalności morza? Zaznacz poprawną odpowiedź.

- A. mierzeja
- B. fiord
- C. rafa koralowa
- D. klif

Zadanie 21. (0 – 1)

Zaznacz schemat, na którym poprawnie ukazano model przyczynowo-skutkowy: czynnik → proces rzeźbotwórczy → forma terenu.

- A. łądolód → erozja → dolina U-kształtna
- B. rzeka → erozja wsteczna → meander
- C. wiatr → erozja → wydma
- D. rzeka → erozja wgłębna → dolina V-kształtna

Zadanie 22. (0 – 2)

Wskaż w trzeciej kolumnie tabeli dokończenie każdego zdania zaznaczając odpowiedź A lub B tak, aby zdanie poprawnie wyjaśniało wybrany termin.

Wyjaśnienie		Termin
I	Różnica między liczbą urodzeń a liczba zgonów w określonym czasie to	A. przyrost naturalny. B. przyrost rzeczywisty.
II	Procentowy udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności regionu, państwa lub kontynentu nazywany jest	A. urbanizacją. B. współczynnikiem urbanizacji.

Zadanie 23. (0 – 2)

Wskaż w trzeciej kolumnie tabeli dokończenie każdego zdania zaznaczając odpowiedź **A** lub **B** tak, aby zdanie poprawnie wyjaśniało wybrany termin.

Wyjaśnienie		Termin
I	Ilość uzyskanych plodów rolnych z jednostki powierzchni pola określana jest jako	A. zbiory. B. plony.
II	Gleby, które występują wyłącznie w zasięgu określonych typów klimatu nazywane są glebami	A. astrefowymi. B. strefowymi.

Zadanie 24. (0 – 2)

Skreśl w podanych zdaniach zbędne wyrazy tak, aby każde zdanie zawierało prawdziwą informację.

I Gdy w danym kraju wartość importu przewyższa wartość eksportu występuje wówczas **ujemne/dodatnie** saldo handlu zagranicznego.

II Gdy w danym kraju emigracja jest większa niż imigracja występuje wówczas **dodatnie/ujemne** saldo migracji.

Zadanie 25. (0 – 5)

Rozpoznaj rzeki oraz jeziora zaznaczone na mapie (załącznik nr 1). **Wpisz** ich nazwy w odpowiednie miejsca do tabeli.

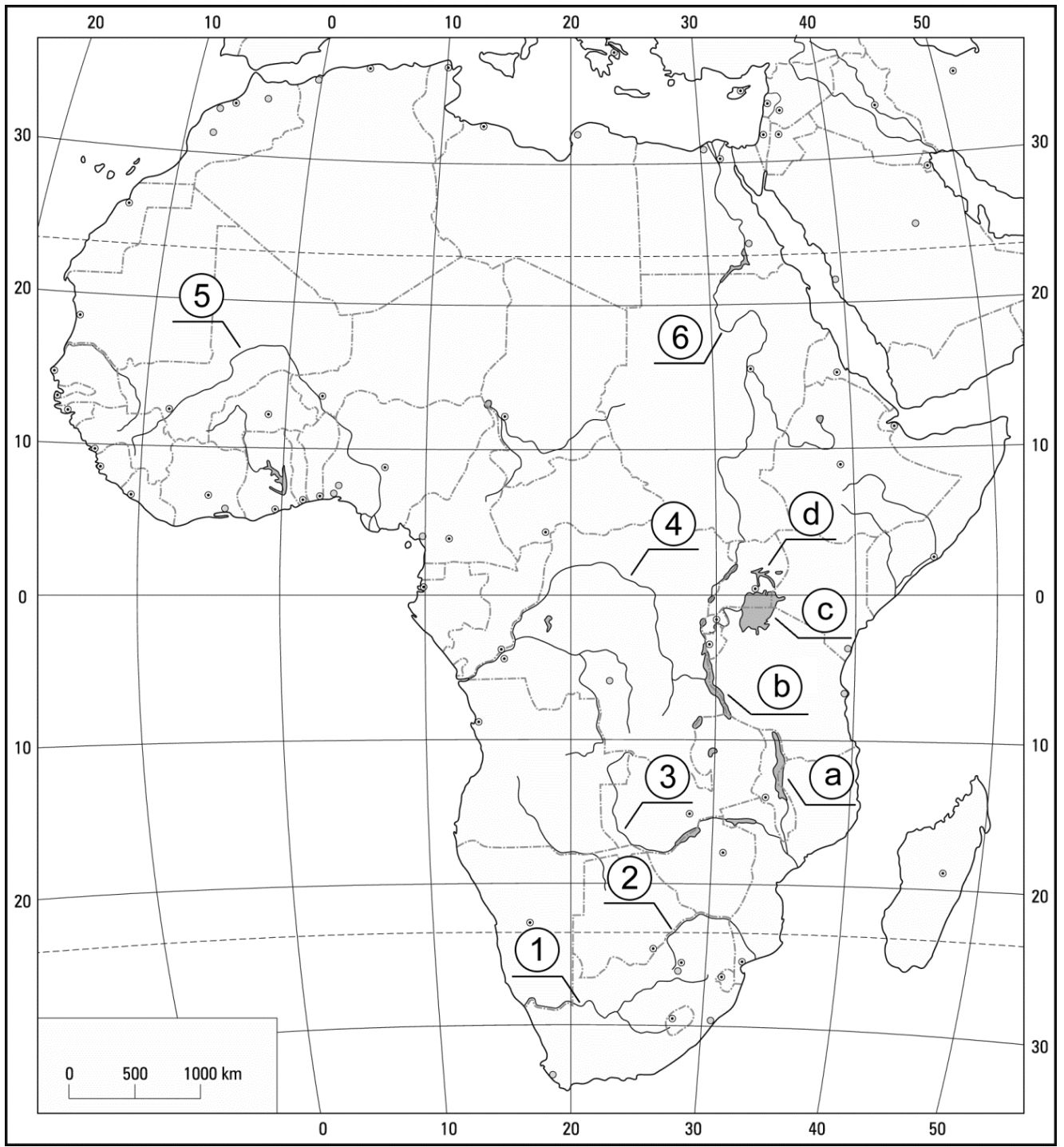
I

Rzeki			
oznaczenie na mapie	nazwa rzeki	oznaczenie na mapie	nazwa rzeki
1.		4.	
2.		5.	
3.		6.	

II

Jeziora			
oznaczenie na mapie	nazwa jeziora	oznaczenie na mapie	nazwa jeziora
a		c	
b		d	

Załącznik nr 1

BRUDNOPIS